

V Bruseli 16. októbra 2026
(OR. en)

14513/26

JAI 1305
MIGR 308
FRONT 210
RELEX 1339
COMIX 258

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	15. októbra 2026
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2026) 551 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o uplatňovaní nariadenia (EÚ) 2019/1240 z 20. júna 2019 o vytvorení európskej siete imigračných styčných dôstojníkov

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 551 final.

Príloha: COM(2026) 551 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 15. 10. 2026
COM(2026) 551 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**o uplatňovaní nariadenia (EÚ) 2019/1240 z 20. júna 2019 o vytvorení európskej siete
imigračných styčných dôstojníkov**

1. Úvod

1.1. Politický kontext

Európska sieť imigračných styčných dôstojníkov (ďalej len „sieť ISD“) je spoločenstvo styčných dôstojníkov vyslaných do tretích krajín členskými štátmi, krajinami pridruženými k schengenskému priestoru, agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí ⁽¹⁾ a Európskou komisiou (ďalej len „členovia siete ISD“), ktorí sa na plný alebo čiastočný úväzok venujú úlohám v oblasti prisťahovalectva. Celkovým cieľom siete ISD je zabezpečiť optimálnu spoluprácu a koordináciu medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi na podporu politiky EÚ v oblasti migrácie.

Sieť ISD, ktorá bola zriadená v roku 2004 nariadením Rady (ES) č. 377/2004 ⁽²⁾, bola posilnená nariadením (EÚ) 2019/1240 ⁽³⁾ o vytvorení európskej siete imigračných styčných dôstojníkov (ďalej len „nariadenie o ISD“).

Cieľom nariadenia o ISD je zmodernizovať a posilniť sieť ISD, aby mohla účinnejšie prispievať k riadeniu migrácie v EÚ, a to aj podporou prístupu „Tím Európa“ v rámci tejto siete. Rozšírilo sa v ňom vymedzenie pojmu „imigračný styčný dôstojník“ a zaviedli sa ďalšie inovatívne prvky, napríklad nový riadiaci výbor siete ISD ⁽⁴⁾, a posilnila sa úloha styčných dôstojníkov vyslaných Komisiou a agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí. Posilnila sa ním úloha, ktorú zohrávajú imigrační styční dôstojníci pri zhromažďovaní a výmene informácií, a to aj vytvorením bezpečnej webovej platformy na výmenu informácií, a rozšírila sa pôsobnosť siete ISD tak, aby zahŕňala celé spektrum úloh v oblasti riadenia migrácie.

Nariadenie o ISD je zásadnou súčasťou komplexného prístupu EÚ k riadeniu migrácie v rámci Paktu o migrácii a azyle (ďalej len „pakt“), ktorý sa začal uplatňovať 12. júna 2026 ⁽⁵⁾. Sieť ISD zohráva kľúčovú úlohu pri začleňovaní otázky migrácie do medzinárodných partnerstiev, čo je základným kameňom paktu. Imigrační styční dôstojníci, ktorí pôsobia priamo v teréne a každodenne spolupracujú s miestnymi orgánmi na celom spektre úloh v oblasti riadenia migrácie, zohrávajú kľúčovú úlohu pri spolupráci s tretími krajinami v oblasti migrácie.

V stratégii v oblasti riadenia azylu a migrácie, stanovenej v rámci paktu a prijatej v januári 2026, sa pripomína, že Komisia sa spolieha na podporu siete ISD ako jedného z partnerov zapojených do boja proti prevádzacstvu na imigračných trasách a do pomoci krajinám, v ktorých sa tieto trasy nachádzajú, aby naň boli pripravené ⁽⁶⁾. Sieť ISD tak zohráva

⁽¹⁾ Agentúra Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol), Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) a Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA).

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004R0377>.

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1240>.

⁽⁴⁾ Riadiaci výbor siete ILO sa skladá z jedného zástupcu každého členského štátu, dvoch zástupcov Komisie, jedného zástupcu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, jedného zástupcu Agentúry Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva a jedného zástupcu Agentúry Európskej únie pre azyl. Krajiny pridružené k vykonávaniu, uplatňovaniu a vývoju schengenského *acquis* sa zúčastňujú na zasadnutí riadiaceho výboru, pričom každá z nich vymenuje jedného zástupcu za člena bez hlasovacích práv. Môžu sa vyjadrovať ku všetkým otázkam, o ktorých sa diskutuje, a k rozhodnutiam riadiaceho výboru.

⁽⁵⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_sk.

⁽⁶⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/european-asylum-and-migration-management-strategy_sk.

kľúčovú úlohu pri realizácii Globálnej aliancie na boj proti prevádzачstvu ⁽⁷⁾ – najmä pokiaľ ide o prístup zameraný na celú trasu, ktorý bol navrhnutý v jej spoločnom vyhlásení z decembra 2025 ⁽⁸⁾ – a to aj zlepšením zberu a výmeny údajov o situácii týkajúcich sa prevádzачstva a podporou spoločných vyšetrovaní orgánov presadzovania práva a operačnej spolupráce s partnerskými krajinami.

Sieť ISD takisto prispieva k vykonávaniu celého spektra politických a právnych nástrojov EÚ v oblasti riadenia migrácie vrátane obnoveného akčného plánu EÚ proti prevádzачstvu migrantov (2021 – 2025) ⁽⁹⁾, stratégie EÚ v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi (2021 – 2025) ⁽¹⁰⁾, smernice o návrate ⁽¹¹⁾, vízového kódexu EÚ ⁽¹²⁾, vízovej stratégie EÚ ⁽¹³⁾, nariadenia o systéme EUROSUR ⁽¹⁴⁾ a nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži ⁽¹⁵⁾.

1.2. Ciele a metodika tejto správy ⁽¹⁶⁾

V tejto správe založenej na informáciách poskytnutých členskými štátmi, krajinami pridruženými k schengenskému priestoru ⁽¹⁷⁾ a príslušnými agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí ⁽¹⁸⁾ sa hodnotí doterajšie vykonávanie nariadenia, identifikuje a analyzuje sa dosiahnutý pokrok a úlohy, ktoré ešte zostávajú nevyriešené, a navrhujú sa opatrenia na pokračovanie v jeho vykonávaní, čím sa zvýši operačný vplyv siete ISD.

Táto správa zároveň prispieva k programu Komisie v oblasti zjednodušovania a vykonávania právnych predpisov. V správe sa analyzuje, ako členské štáty vykonávajú nariadenie o ISD, čím sa prispieva k stresovému testovaniu nariadenia s cieľom zabezpečiť, aby naďalej zostalo relevantné, primerané a vhodné na dosiahnutie svojich cieľov pri efektívnom vynaložení nákladov.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_23_6081. Tri piliere globálnej aliancie sú: i) predchádzanie prevádzачstvu; ii) reakcia na prevádzачstvo a iii) alternatívy k prevádzачstvu.

⁽⁸⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/global-alliance-counter-migrant-smuggling-reinforces-its-commitments-its-second-conference-2025-12-11_sk.

⁽⁹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0591>.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52021DC0171>.

⁽¹¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0115>. Takisto bude zohrávať kľúčovú úlohu pri vykonávaní budúceho nariadenia o návrate, ktorého prijatie je naplánované na posledný štvrtrok 2026. Text zahŕňa zriadenie „styčných úradníkov Únie pre návrat“, ktorí by sa stali súčasťou siete ISD.

⁽¹²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1155>.

⁽¹³⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/eu-visa-strategy_sk.

⁽¹⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1052>.

⁽¹⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896>.

⁽¹⁶⁾ V súlade s článkom 12 nariadenia o ISD je Komisia päť rokov po prijatí nariadenia povinná predložiť Európskemu parlamentu a Rade správu o jeho uplatňovaní. Nariadenie o ISD bolo prijaté 20. júna 2019. Príprava a prijatie správy o vykonávaní boli naplánované tak, aby boli úzko zosúladené s uverejnením stratégie v oblasti riadenia azylu a migrácie, ktorá bola zverejnená v januári 2026.

⁽¹⁷⁾ Na účely tejto správy sa pod pojmom „členské štáty“ rozumejú členské štáty EÚ aj krajiny pridružené k schengenskému priestoru.

⁽¹⁸⁾ Dňa 28. júla 2025 bol členom siete ISD rozoslaný dotazník.

2. Vysielanie, úlohy a povinnosti imigračných styčných dôstojníkov

2.1. Strategické a operačné hľadiská vysielania imigračných styčných dôstojníkov

Imigračný styčný dôstojník je styčný dôstojník, ktorého príslušné orgány členského štátu, Komisia alebo agentúra EÚ určili a vyslali do zahraničia, aby riešil otázky súvisiace s prísťahovalectvom, aj keď tieto otázky tvoria len časť jeho povinností.

V súlade s nariadením o ISD sa od imigračných styčných dôstojníkov vyžaduje, aby lepšie koordinovali a optimalizovali využívanie svojej siete s cieľom účinnejšie reagovať na priority EÚ, ktoré zahŕňajú predchádzanie neoprávnenej migrácii a súvisiacej cezhraničnej trestnej činnosti a boj proti nim, uľahčovanie dôstojných a účinných návratov, činností týkajúcich sa readmisie a reintegrácie, prispievanie k integrovanému riadeniu vonkajších hraníc EÚ až po podporu riadenia legálneho prísťahovalectva vrátane oblasti medzinárodnej ochrany, presídľovania a integračných opatrení pred odchodom.

Ak sa členské štáty rozhodnú vyslať imigračných styčných dôstojníkov do tretích krajín, ich rozhodnutia sa vo veľkej miere zakladajú na posúdení strategických vnútroštátnych faktorov a operačných priorít. Tieto posúdenia sa zvyčajne zameriavajú na faktory, ako sú i) neoprávnená migrácia ovplyvňujúca ich krajiny vrátane súčasných aj očakávaných migračných pohybov; ii) prevádzačstvo a obchodovanie s ľuďmi v krajinách pôvodu alebo tranzitu; iii) podvody v oblasti totožnosti a dokladov; iv) riziká zistené na miestnych letiskách; v) potreba podporovať vyšetrovanie prevádzačstva a obchodovania s ľuďmi; vi) spolupráca v oblasti návratov vii) a spolupráca v oblasti riadenia hraníc.

Maďarsko, Holandsko a Portugalsko uviedli, že pri rozhodovaní o vyslaní sú faktorom aj úlohy súvisiace s legálnou migráciou (napr. podpora zrýchlených právnych mechanizmov v oblasti mobility pracovnej sily a riešenie podvodov v migračných konaniach, ktoré nesúvisia s azylom).

V Belgicku sa prioritné tretie krajiny hodnotia na základe strategickej analýzy súboru kritérií, ktoré zahŕňajú prítomnosť diaspóry, obchodné vzťahy, mieru trestnej činnosti a efektívnosť existujúcich oficiálnych kanálov spolupráce. Belgicko zvažuje vyslanie styčných dôstojníkov vrátane imigračných styčných dôstojníkov vtedy, ak usúdi, že úzka spolupráca v tretích krajinách je potrebná na doplnenie formálnych mechanizmov. Podobne aj v Nemecku sa rozhodnutia o vyslaní imigračného styčného dôstojníka zakladajú na strategických a taktických posúdeniach, pričom sa zohľadňujú migračné trendy v tretích krajinách, operačné úlohy a národné strategické záujmy.

Ďalším kľúčovým faktorom pri rozhodovaní o vyslaní sú bilaterálne dohody, ktoré uľahčujú spoluprácu medzi členmi siete ISD a vyslanými imigračnými styčnými dôstojníkmi a hostiteľskými krajinami. Ak takéto dohody existujú, predstavujú dôležitý základ pre účinné vysielanie imigračných styčných dôstojníkov. Na rozhodnutia o vyslaní majú vplyv aj bezpečnostné podmienky a dostupné zdroje.

Na záver treba uviesť, že Lotyšsko, Slovinsko a Švédsko zdôraznili, že pri vysielaní imigračných styčných dôstojníkov je dôležité zohľadňovať širšie záujmy a priority EÚ. V tejto súvislosti osem krajín ⁽¹⁹⁾ v súčasnosti s podporou Frontexu vyslalo európskych

⁽¹⁹⁾ Belgicko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Nórsko, Poľsko a Švédsko.

styčných úradníkov pre návrat ⁽²⁰⁾, aby v mene EÚ pôsobili v tretích krajinách, čím v oblasti návratov uplatňujú prístup „Tím Európa“.

Európski styční úradníci pre migráciu tvoria jadro siete ISD. Sú to osobitní imigrační styční dôstojníci, ktorých Komisia (GR HOME) ⁽²¹⁾ vysiela od roku 2015 s cieľom koordinovať a zastupovať záujmy EÚ v oblasti migrácie. Cieľom vysielenia európskych styčných úradníkov pre migráciu je maximalizovať vplyv opatrení EÚ na riadenie migrácie v partnerských krajinách a lepšie zapojiť kľúčové krajiny pôvodu a tranzitu. Medzi ich úlohy patrí zhromažďovanie informácií o migračných trendoch, prispievanie k situačnej informovanosti a tvorbe prognóz v rámci EÚ, poskytovanie podpory pri realizácii politických priorít EÚ, ako aj uľahčovanie a podpora miestnych a regionálnych sietí ISD. Európski styční úradníci pre migráciu sú v súčasnosti vyslaní do sedemnástich prioritných tretích krajín ⁽²²⁾, ktoré určila Komisia.

Pokiaľ ide o vysielenie agentúrami EÚ, Frontex má v súčasnosti vyslaných svojich styčných dôstojníkov v siedmich krajinách, pričom majú na starosti celkovo štrnásť partnerských krajín ⁽²³⁾. Frontex uprednostňuje vysielenie styčných dôstojníkov do tých partnerských krajín, ktoré na základe analýzy rizík predstavujú krajiny pôvodu alebo tranzitu neoprávnenej migrácie. Zohľadňujú sa aj krajiny, ktoré sú dôležité z hľadiska návratov ⁽²⁴⁾. Europol sa zase spolieha predovšetkým na to, že styčných dôstojníkov členských štátov a medzinárodných partnerov zhromažďuje vo svojom ústredí, a v súčasnosti má vyslaných styčných dôstojníkov iba v Interpole a vo Washingtone. Agentúra Európskej únie pre azyl zatiaľ nevyslala žiadnych imigračných styčných dôstojníkov.

2.2. Spoločné vyslanie

So zreteľom na celkový cieľ zabezpečiť spoluprácu a koordináciu sa v nariadení o ISD zdôrazňuje význam spoločného vyslania. Konkrétne sa v ňom uvádza, že spoločné vyslanie by sa malo podporovať s cieľom posilniť operačnú spoluprácu a výmenu informácií medzi členskými štátmi a reagovať na potreby na úrovni EÚ, ktoré vymedzil riadiaci výbor. V súlade s článkom 6 nariadenia o ISD sa členovia siete ISD môžu na bilaterálnej alebo multilaterálnej úrovni dohodnúť, že imigrační styční dôstojníci vyslaní jedným členským štátom do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácie môžu

⁽²⁰⁾ Európsky styčný úradník pre návrat je špecializovaný styčný dôstojník z členského štátu, ktorého platí EÚ a ktorý je vyslaný do tretej krajiny s cieľom zastupovať záujmy Európskej únie v oblasti návratu overovaním totožnosti neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, budovaním kapacít v oblasti návratov, poskytovaním podpory pri organizovaní spoločných návratových operácií koordinovaných Frontexom a uľahčením reintegrácie a pomoci po príchode.

⁽²¹⁾ Európski styční úradníci pre migráciu sú v súčasnosti jedinými styčnými dôstojníkmi, ktorých vysiela Komisia.

⁽²²⁾ K týmto 17 prioritným tretím krajinám, pokiaľ ide o vyslanie európskych styčných úradníkov pre migráciu, patrí: Arménsko, Bangladéš, Etiópia, Egypt, Gambia, Libanon, Mali, Mauritánia, Maroko, Niger, Nigéria, Pakistan, Senegal, Srbsko, Sudán, Tunisko a Turecko. Nové krajiny vyslania boli vybrané na základe potrieb, ktoré identifikovala pracovná skupina pre vonkajšie aspekty azylu a migrácie.

⁽²³⁾ Albánsko (zahŕňa aj Severné Macedónsko a Kosovo*), Moldavsko (zahŕňa aj Ukrajinu, Gruzínsko, Arménsko a Azerbajdžan), Maroko, Pakistan, Senegal (zahŕňa aj Gambiu a Mauritániu), Srbsko (zahŕňa aj Bosnu a Hercegovinu a Čiernu Horu) a Turecko.

⁽²⁴⁾ V článku 77 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/1896 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii sa takisto stanovuje základ pre vysielenie styčných dôstojníkov agentúry Frontex pre návrat, hoci zatiaľ nebol vyslaný žiadny. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019R1896>.

zastupovať aj ich záujmy. V takýchto prípadoch môžu dotknuté členské štáty získať finančnú podporu EÚ.

Členovia siete ISD túto príležitosť zatiaľ nevyužili a poukazujú na viacero prekážok, ktoré im v tom bránia. Podľa niektorých členských štátov je najvhodnejšie vyslať imigračných styčných dôstojníkov v súlade s národnými prioritami v oblasti migrácie so zameraním na regióny, ktoré sú pre ne strategicky dôležité. Iné členské štáty poukázali na citlivosť spoločného vyslania, ako aj na právne ťažkosti či procesné predpoklady. Obmedzená kapacita a zdroje sa takisto považujú za faktory, ktoré bránia spoločnému vyslaniu.

2.3. Rozsah pôsobnosti mandátu imigračného styčného dôstojníka

V článku 2 nariadenia o ISD sa stanovuje, že styční dôstojníci sa majú považovať za imigračných styčných dôstojníkov aj v prípade, že otázky súvisiace s prisťahovalectvom tvoria „len ... časť [ich] povinností“. Sieť ISD preto tvoria styční dôstojníci, ktorí sú vyslaní s výhradným zameraním na prisťahovalectvo, ako aj styční dôstojníci, ktorí sa prisťahovalectvom zaoberajú v rámci širšieho spektra úloh.

Existuje rovnováha medzi členskými štátmi, ktoré sa rozhodli vyslať imigračných styčných dôstojníkov s úlohami výlučne súvisiacimi s prisťahovalectvom, a členskými štátmi, ktoré vysielajú imigračných styčných dôstojníkov, pre ktorých sú úlohy v oblasti prisťahovalectva len súčasťou širšieho spektra povinností. Členské štáty, ktoré čelia intenzívnejším migračným pohybom, uprednostňovali vysielanie imigračných styčných dôstojníkov s úlohami výlučne súvisiacimi s prisťahovalectvom s cieľom podporiť spoluprácu v oblasti migrácie s kľúčovými partnerskými krajinami, a to najmä s cieľom obmedziť neoprávnenú migráciu a uľahčiť návraty. Naopak, tie členské štáty, ktoré začlenili úlohy v oblasti prisťahovalectva do širších mandátov, poukazovali na operačnú flexibilitu, ktorú to prináša, ako aj na obmedzenia v oblasti zdrojov vrátane rozpočtových hľadísk. A napokon, niektorí členovia siete ISD uviedli, že v závislosti od strategických potrieb a operačného kontextu každého vyslania využívajú kombináciu výlučných aj širších mandátov.

2.4. Úlohy a povinnosti

Imigrační styční dôstojníci plnia svoje úlohy v rámci povinností stanovených vysielajúcimi orgánmi. Nariadením o ISD výslovne nie je dotknutá zodpovednosť vysielajúcich orgánov za vymedzenie rozsahu pôsobnosti, rozdelenie úloh a hierarchie vzťahov ich príslušných imigračných styčných dôstojníkov.

V článku 3 nariadenia o ISD sa vymedzuje široká škála úloh vrátane celého súboru úloh súvisiacich s migráciou. Podľa takmer všetkých členov siete ISD však hlavnou úlohou imigračných styčných dôstojníkov je v podstate zhromažďovanie, výmena a analýza informácií o migračných trendoch, najmä o neoprávnenej migrácii a prevádzach, s cieľom poskytovať podklady pre strategické rozhodovacie procesy v ich ústrediach. Podľa väčšiny členov siete ISD patrí medzi úlohy imigračných styčných dôstojníkov aj uľahčovanie návratových operácií poskytovaním pomoci pri potrebných logistických a právnych postupoch na podporu repatriácií.

Približne polovica všetkých členov siete ISD uviedla, že medzi úlohy imigračných styčných dôstojníkov patrí podpora pri vyšetrovaniach prevádzach alebo obchodovania

s ľuďmi, ako aj podpora činností v oblasti legálnej migrácie vrátane postupov legálnej migrácie, zhromažďovania informácií o legálnych migračných trasách a procesu podávania žiadostí o víza.

Imigrační styční dôstojníci často vykonávajú aj úlohy v oblasti odbornej prípravy, a to v rámci budovania kapacít hostiteľských orgánov, ako aj pre konzulárnych pracovníkov. Zatiaľ čo v prvom prípade sa odborná príprava zameriava predovšetkým na úlohy v oblasti riadenia hraníc vrátane podvodov v oblasti dokladov, schengenských pravidiel a posudzovania cestujúcich, v druhom prípade sa poskytuje podpora pri vybavovaní víz s cieľom predchádzať podvodom v oblasti víz prostredníctvom miestnej schengenskej spolupráce ⁽²⁵⁾. Malý počet členov siete ISD uviedol úlohy letiskového styčného dôstojníka, ako je napríklad pomoc pri overovaní dokladov a posudzovaní cestujúcich.

V súčasnosti žiadny z členov siete ISD neinformoval, že by sa jeho imigrační styční dôstojníci podieľali na činnostiach súvisiacich s ochranou alebo presídľovaním.

Na záver členské štáty uviedli, že imigrační styční dôstojníci často zohrávajú významnú úlohu pri posilňovaní spolupráce s orgánmi hostiteľskej krajiny, čím prispievajú k zlepšeniu bilaterálnych vzťahov s cieľom spoločne riešiť výzvy v oblasti migrácie.

Väčšina členov siete ISD uviedla, že výrazne investujú do vytvárania pevných rámcov odbornej prípravy pre imigračných styčných dôstojníkov, pričom im poskytujú počiatočnú a/alebo priebežnú odbornú prípravu prispôbenú tak, aby boli vybavení zručnosťami a vedomosťami potrebnými na efektívne plnenie svojich úloh. Približne jedna tretina členov siete ISD však uviedla, že neposkytujú žiadnu štandardizovanú počiatočnú ani priebežnú odbornú prípravu pre imigračných styčných dôstojníkov.

2.5. Prístup k rozsiahlym informačným systémom EÚ

Aby mohli imigrační styční dôstojníci plniť svoje úlohy, členovia siete ISD (s výnimkou imigračných styčných dôstojníkov Komisie) im môžu udeliť prístup k rozsiahlym informačným systémom EÚ v oblasti vnútorných vecí vrátane európskeho systému na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl (Eurodac), Schengenského informačného systému (SIS), vízového informačného systému (VIS), systému vstup/výstup (EES) a systému falošných a pravých dokladov online (FADO), a to v súlade s konkrétnymi právnymi aktmi Únie, ktorými sa tieto systémy riadia ⁽²⁶⁾.

Členovia siete ISD uvádzali rôznu mieru prístupu k týmto informačným systémom a ich využívania. Približne polovica styčných dôstojníkov z členských štátov, ako aj styčných úradníkov Europolu má priamy prístup k aspoň jednému rozsiahlemu informačnému systému EÚ v oblasti vnútorných vecí a môže v ňom vyhľadávať údaje. Najčastejšie sa spomínali systémy SIS a VIS, hoci sa uvádzali aj systémy Eurodac a FADO. Viacero členských štátov ⁽²⁷⁾ uviedlo, že ich imigrační styční dôstojníci nemali možnosť priamo

⁽²⁵⁾ Miestna schengenská spolupráca sa riadi vízovým kódexom. Ide o štruktúrovanú spoluprácu medzi delegáciou EÚ a konzulátmi členských štátov v každej tretej krajine v otázkach schengenských víz.

⁽²⁶⁾ Tieto informačné systémy spravuje Agentúra Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA), s výnimkou systému FADO, ktorý spravuje Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) s technickou podporou agentúry eu-LISA.

⁽²⁷⁾ Belgicko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko.

vyhľadávať údaje v rozsiahlych informačných systémoch EÚ v oblasti vnútorných vecí, hoci mohli o informácie požiadať centrálnym prostredníctvom oprávneného orgánu.

Rozdielna úroveň prístupu k rozsiahlym informačným systémom EÚ v oblasti vnútorných vecí odráža široké spektrum profilov imigračných styčných dôstojníkov, a to od príslušníkov orgánov presadzovania práva, ktorí budú mať s najväčšou pravdepodobnosťou prístup vzhľadom na svoje úlohy v oblasti presadzovania práva, až po zamestnancov ministerstiev migrácie alebo zahraničných vecí, v prípade ktorých je menej pravdepodobné, že budú mať prístup, keďže ich úlohy nezahŕňajú presadzovanie práva. Ako dôvody na obmedzenie prístupu imigračných styčných dôstojníkov sa uvádzali aj technické a bezpečnostné hľadiská. Okrem týchto hľadísk sa však ukázalo, že operačný prístup členov siete ISD k rozsiahlym informačným systémom EÚ je roztrieštený.

3. Fungovanie sietí ISD

3.1. Účasť v miestnych a regionálnych sieťach ISD

V článku 5 nariadenia o ISD sa vyžaduje, aby imigrační styční dôstojníci vyslaní do rovnakých krajín alebo regiónov vytvárali siete na miestnej alebo regionálnej úrovni. Okrem toho sa vyžaduje, aby sa takéto miestne a regionálne siete stretávali pravidelne a vždy, keď je to potrebné, a aby slúžili ako fóra pre spoluprácu, koordináciu a výmenu informácií. Okrem požiadaviek nariadenia má pre účinné riadenie migrácie v rámci EÚ kľúčový význam neustála koordinácia a výmena informácií imigračnými styčnými dôstojníkmi a delegáciami EÚ, ako aj misiami SBOP priamo v teréne (najmä ak majú tieto misie mandát v oblasti prist'ahovalectva).

Pokiaľ ide o ich účasť v miestnych sieťach ISD, členovia siete ISD preukázali rôznu mieru angažovanosti. Prevažná väčšina uviedla, že sa aktívne zapájajú, čo naznačuje, že sa pravidelne zúčastňujú na stretnutiach a vymieňajú si informácie. Malý počet členov siete ISD buď spolupracoval s miestnymi sieťami ISD v obmedzenej miere, alebo s nimi nespolupracoval vôbec, čo bolo často spôsobené obmedzeniami súvisiacimi s pracovným zaťažením, širokým rozsahom povinností imigračných styčných dôstojníkov alebo v jednom prípade absenciou dostupných sietí, s ktorými by ich dôstojníci mohli spolupracovať v hostiteľských krajinách.

Styční dôstojníci Europolu pôsobiaci vo Washingtone sa aktívne zúčastňovali na miestnych koordinačných stretnutiach imigračných styčných dôstojníkov, a to aj v súvislosti s prevádzacstvom a obchodovaním s ľuďmi. Styční dôstojníci agentúry Frontex sa takisto aktívne zapájali do miestnych sietí všade tam, kde boli vyslaní.

Približne polovica členov siete ISD uviedla, že sa aktívne zapája do regionálnych sietí ISD zameraných na výmenu informácií, koordináciu a účasť na regionálnych fórach, ako sú chartúmsky a rabatský proces, a na regionálnych konferenciách, ako je konferencia imigračných styčných dôstojníkov v rámci Spoločenstva spravodajských služieb Afrika – Frontex (AFIC). Iní sa zapájali len príležitostne z dôvodu chýbajúcich regionálnych sieťových štruktúr v niektorých oblastiach, pracovnej záťaže, rozpočtových obmedzení alebo obmedzeného záujmu.

Členovia siete ISD neuviedli, že by mali väčšie ťažkosti so získavaním informácií alebo s ich výmenou medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi. Niektorí členovia siete ISD však zdôraznili potrebu väčšej jasnosti na úrovni EÚ, pokiaľ ide o výmenu osobných údajov medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi, alebo sa stretli s právnymi ťažkosťami súvisiacimi s ochranou osobných údajov. V tejto súvislosti článok 10 obsahuje ustanovenia, ktoré umožňujú imigračným styčným dôstojníkom spracúvať osobné údaje () na účely určitých konkrétnych úloh⁽²⁸⁾.

V dôsledku toho, ale aj pre absenciu používateľsky ústretového nástroja na výmenu informácií pre imigračných styčných dôstojníkov, sa imigrační styční dôstojníci často uchýľovali k menej formálnym komunikačným mechanizmom, ako sú mobilné aplikácie na posielanie správ, a to vzhľadom na ich dostupnosť v miestach ich vyslania.

3.2. Úloha sprostredkovateľa v miestnych sieťach

Úloha sprostredkovateľa pre rozvoj siete je kľúčová nielen pre budovanie miestnych a regionálnych sietí, ale aj pre ich efektívne fungovanie. Sprostredkovateľ pre rozvoj siete pôsobí ako motor každodenného fungovania spolupráce a koordinácie medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi, a to na miestnej aj regionálnej úrovni, pričom zohráva kľúčovú úlohu pri maximalizácii operačného vplyvu imigračných styčných dôstojníkov.

Ako sa uvádza v nariadení o ISD, na imigračných styčných dôstojníkov vyslaných Komisiou (t. j. európskych styčných úradníkov pre migráciu) sa vzhľadom na ich európsky mandát automaticky prenáša zodpovednosť za pomáhanie pri rozvíjaní týchto sietí a ich podporu. Členovia siete ISD často uvádzali, že európski styční úradníci pre migráciu zohrávajú kľúčovú úlohu pri posilňovaní koordinácie a pri vytváraní proaktívnejšej a súdržnejšej dynamiky siete. V mnohých delegáciách EÚ sa európski styční úradníci pre migráciu stali kľúčovými aktérmi v oblasti migrácie a plnia úlohu dôležitého prepojenia medzi delegáciami EÚ, členskými štátmi a miestnymi orgánmi. Vplyv európskych styčných úradníkov pre migráciu bol však obmedzený rastúcimi ťažkosťami pri obsadzovaní voľných pracovných miest európskeho styčného úradníka pre migráciu. Tento problém vyplýva zo skutočnosti, že členské štáty, ktoré vysielajú európskych styčných úradníkov pre migráciu, znášajú finančné náklady spojené s ich vyslaním. V dôsledku toho v súčasnosti v niekoľkých prioritných partnerských krajinách nie je vyslaný žiadny európsky styčný úradník pre migráciu ⁽²⁹⁾, pričom väčšinu pozícií európskych styčných úradníkov pre migráciu obsadzuje Nemecko.

⁽²⁸⁾ V nariadení o ISD sa povoľuje spracúvanie osobných údajov na účely nasledujúcich úloh: a) zisťovanie totožnosti a štátnej príslušnosti štátnych príslušníkov tretích krajín a uľahčovanie ich návratu v súlade so smernicou 2008/115/ES a podľa potreby a možnosti takisto pomoc pri ich reintegrácii; b) potvrdzovanie totožnosti osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu na účely uľahčenia ich presídlenia v Únii, podľa možnosti vrátane poskytnutia primeraných informácií a podpory pred odchodom; c) potvrdzovanie totožnosti a uľahčovanie vykonávania opatrení Únie a členských štátov v súvislosti so vstupom legálnych prisťahovalcov na územie; d) výmena informácií získaných pri plnení ich povinností v rámci sietí imigračných styčných dôstojníkov a s príslušnými orgánmi členských štátov vrátane orgánov presadzovania práva v záujme prevencie a odhaľovania neoprávnenej migrácie a boja proti prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi.

⁽²⁹⁾ Arménsko, Bangladéš, Egypt, Etiópia, Gambia a Turecko. Vysielanie európskych styčných úradníkov pre migráciu do Nigeru a Sudánu je v súčasnosti pozastavené. Styčný dôstojník agentúry Frontex vyslaný do Turecka pomáha pri rozvoji miestnej siete imigračných styčných dôstojníkov.

V krajinách, kam Komisia nevyslala svojich imigračných styčných dôstojníkov, musia pomoc pri rozvoji miestnych sietí a ich podporu vykonávať imigrační styční dôstojníci vyslaní agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí. Styční dôstojníci agentúry Frontex zohrávali a/alebo naďalej zohrávajú vedúcu úlohu v Maroku, Senegale, Moldavsku a Turecku. Styční dôstojníci Europolu pôsobiaci vo Washingtone zohrávajú vedúcu úlohu v organizáciách, ako je Liaison Officer Association (Asociácia styčných dôstojníkov) a International Law Enforcement Association (Medzinárodná asociácia orgánov presadzovania práva). Pozitívny prínos styčných dôstojníkov z agentúr EÚ v oblasti vnútorných vecí pri podpore miestnych a regionálnych sietí bol medzi členmi siete ISD takisto široko uznávaný, hoci ich počet bol obmedzený.

V krajinách, do ktorých ani Komisia, ani agentúry EÚ nevysielajú imigračných styčných dôstojníkov, má pri rozvoji miestnych a regionálnych sietí pomáhať imigračný styčný dôstojník členského štátu, na ktorom sa dohodnú členovia danej miestnej alebo regionálnej siete. Niektoré členské štáty prevzali vedúcu úlohu pri podpore miestnych sietí ISD, medzi nimi Maďarsko, Taliansko, Holandsko, Nórsko, Španielsko a Švajčiarsko. Ich počet je však stále malý. Členovia siete ISD, ktorí uviedli, že neprevzali vedúcu úlohu v miestnych alebo regionálnych sieťach, ako dôvod uvádzali prevažne pracovnú záťaž a vysvetľovali, že prevzatie vedúcej úlohy by mohlo narušiť plnenie ostatných povinností imigračného styčného dôstojníka vzhľadom na ich širšie operačné povinnosti alebo celkovú pracovnú záťaž.

3.3. Prínos imigračných styčných dôstojníkov k vytváraniu celkového situačného prehľadu v Európe

S cieľom účinnejšie reagovať na priority EÚ sa v nariadení o ISD zdôrazňuje, že je „potrebné, aby imigrační styční dôstojníci zabezpečili, aby ich porozumenie a znalosti plne prispievali k vytvoreniu komplexného situačného prehľadu o tretích krajinách“⁽³⁰⁾.

Európski styční dôstojníci pre migráciu prispievajú na rôznych fórach vrátane operačného koordinačného mechanizmu Rady pre vonkajší rozmer migrácie (MOCADDEM) a v rámci koncepcie pripravenosti a krízového riadenia v oblasti migrácie. Od európskych styčných úradníkov pre migráciu sa takisto očakáva, že budú vypracúvať mesačné a *ad hoc* správy, ktoré okrem iného prispievajú k správam o integrovanej situačnej informovanosti a analýze (ISAA) a k zasadnutiam venovaným koncepcii pripravenosti a krízového riadenia v oblasti migrácie a ktoré sa zverejňujú na webovom sídle integrovanej politickej reakcie na krízy (IPCR).

Okrem toho, že imigrační styční dôstojníci členských štátov podávajú správy svojim príslušným národným orgánom, podľa článku 9 nariadenia o ISD sa vyžaduje poskytovanie informácií v rámci celej EÚ prostredníctvom zabezpečenej webovej platformy na výmenu informácií. Na tento účel Komisia využíva existujúcu platformu Európskej migračnej siete – systém na výmenu informácií (EMN-IES), ktorá slúži ako

⁽³⁰⁾ Odôvodnenie 7 nariadenia o ISD.

nástroj na výmenu informácií v rámci siete ISD, ako aj na administratívne účely súvisiace so sieťou ISD ⁽³¹⁾).

K dnešnému dňu sa na platforme EMN-IES zaregistrovalo len veľmi málo členov siete ISD a ešte menej z nich ju využíva na výmenu informácií. Všetci členovia siete ISD potvrdili, že túto platformu využívali len vo veľmi obmedzenej miere, ak vôbec. Medzi výzvy a prekážky uvádzané v súvislosti s nízkou mierou využívania platformy EMN-IES patrili neuspokojivá používateľská skúsenosť, nedostatočná štandardizácia pri výmene informácií, nutnosť získať predchádzajúce povolenie od ústredných orgánov pred nahraním informácií, ako aj nedostatočná informovanosť a nedostatok relevantných informácií o tejto platforme. Napokon, napriek ustanoveniam nariadenia o ISD niektorí členovia siete ISD poukázali aj na právne prekážky, ktoré im bránili v účinnom využívaní platformy EMN-IES.

Iba malý počet imigračných styčných dôstojníkov vyslaných členmi siete ISD je pripojených k sieťovej aplikácii na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA) Europolu, a to napriek tomu, že v dvojročnom pracovnom programe siete ISD sa požaduje vytvorenie pilotného projektu na pripojenie imigračných styčných dôstojníkov vyslaných do tretích krajín orgánmi presadzovania práva. Europol by uvítal posilnenie pripojenia imigračných styčných dôstojníkov k systému SIENA a zdôrazňuje, že aktívne podávanie správ imigračnými styčnými dôstojníkmi agentúre Europol by zlepšilo tok informácií o prevádzkach a súvisiacich trestných činoch, čo by zase prispelo k presnejšiemu spravodajskému obrazu v reálnom čase a podporilo by to prístup k rozkladaniu zločineckých sietí, ktorý by bol viac založený na údajoch a zameraný na predchádzanie. V nariadení o Europole, naposledy zmenenom nariadením (EÚ) 2025/2611³², sa od členských štátov vyžaduje, aby svojich imigračných styčných dôstojníkov pripojili k aplikácii SIENA, aby mohli predkladať relevantné informácie Europolu priamo alebo prostredníctvom príslušných vnútroštátnych orgánov. ⁽³³⁾.

Konkrétne v prípade európskych styčných úradníkov pre návrat agentúra Frontex zdôraznila, že hoci aplikácia pre integrované riadenie návratov (IRMA) umožňovala výmenu informácií týkajúcich sa návratov, európski styční úradníci pre návrat nemali prístup k systémom, ktoré by umožňovali výmenu iných typov operačných informácií vrátane informácií slúžiacich na zabezpečenie situačnej informovanosti. Napríklad ani

⁽³¹⁾ V článku 9 sa uvádza, že informácie poskytované prostredníctvom platformy na výmenu informácií musia okrem iného zahŕňať dvojročné pracovné programy siete ISD, aktuálny zoznam členov riadiaceho výboru, aktuálny zoznam kontaktných údajov imigračných styčných dôstojníkov vyslaných do tretích krajín a príslušné dokumenty týkajúce sa činností a rozhodnutí riadiaceho výboru. V článku 9 sa takisto uvádza, že s výnimkou informácií o vyslaných imigračných styčných dôstojníkoch a členoch riadiaceho výboru siete ISD nesmú informácie vymieňané prostredníctvom zabezpečenej webovej platformy na výmenu informácií obsahovať osobné údaje ani žiadne odkazy, prostredníctvom ktorých by boli takéto osobné údaje priamo alebo nepriamo dostupné.

⁽³²⁾ Nariadenie (EÚ) 2025/2611 o posilnení podpory Europolu a zlepšení policajnej spolupráce v záujme predchádzania prevádzkachtvu a obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nim, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32025R2611>

⁽³³⁾ V nariadení o Europole sa takisto stanovuje, že ak imigračného styčného dôstojníka nie je možné pripojiť k aplikácii SIENA z právnych, organizačných alebo technických dôvodov, tento imigračný styčný dôstojník predloží relevantné informácie príslušnému národnému orgánu prostredníctvom iných bezpečných kanálov.

európski styční úradníci pre návrat, ani styční dôstojníci agentúry Frontex nemajú prístup k európskemu systému hraničného dozoru (EUROSUR).

Členovia siete ISD opakovane vyzývali na zavedenie štruktúrovaných komunikačných rámcov a príslušných nástrojov s cieľom zefektívniť bezpečnú výmenu údajov, čím by sa zlepšilo vykonávanie nariadenia o ISD.

3.4. Príspevok siete ISD k riadeniu migrácie

Členovia siete ISD vo všeobecnosti uznali pozitívny príspevok siete ISD k riadeniu migrácie. Konkrétne zdôraznili dôležitú úlohu siete ISD pri zhromažďovaní a výmene kľúčových operačných a strategických informácií vrátane informácií o trendoch na rôznych migračných trasách, postupoch prevádzach a vznikajúcich hrozbách. Okrem toho zdôraznili, že poskytovanie včasných, spoľahlivých a prakticky využiteľných informácií z terénu imigračnými styčnými dôstojníkmi má kľúčový význam z hľadiska situačnej informovanosti, analýzy rizík a prijímania informovaných rozhodnutí.

Z operačného hľadiska sa takisto vysoko cení úloha, ktorú zohrávajú imigrační styční dôstojníci v oblasti návratov. Imigrační styční dôstojníci, a najmä európsky styční úradníci pre návrat, podporujú dialóg a spoluprácu, a to aj prostredníctvom programov na budovanie kapacít a podporou úsilia zameraného na identifikáciu navrátilcov. Okrem toho uľahčujú návratové operácie a pomáhajú pri monitorovaní miestnych partnerov v oblasti reintegrácie v rámci Európskeho programu reintegrácie (EURP).

Imigrační styční dôstojníci zohrávajú kľúčovú úlohu aj v úsilí členov siete ISD venovanom boju proti prevádzachtvu. Imigrační styční dôstojníci k nemu prispievajú od identifikácie prevádzackých trás a nových trendov až po odhaľovanie falošných dokladov a podozrivých vzorcov cestovania. Medzi ďalšie príspevky patrí poskytovanie poradenstva leteckým dopravcom na letiskách a spolupráca priamo na mieste pri vyšetrovaniach a operáciách zameraných na rozloženie organizovaných zločineckých skupín zapojených do prevádzachtva a obchodovania s ľuďmi. Okrem toho sú imigrační styční dôstojníci uznávaní za svoj cenný príspevok k podpore miestnej schengenskej spolupráce a konzulárnych orgánov pri vybavovaní žiadostí o víza, a to najmä pri odhaľovaní falošných dokladov.

Celkovo členovia siete ISD vnímali imigračných styčných dôstojníkov ako „kľúčové prepojenie s orgánmi partnerských krajín“, pričom pomáhajú budovať dôležitú každodennú spoluprácu s ich náprotivkami v hostiteľských krajinách, ako aj vzťahy založené na dôvere, ktoré tvoria základ účinnej spolupráce a umožňujú rýchle a pragmatické riešenie problémov. Spolupráca a koordinácia v rámci sietí ISD je však niekedy nekonzistentná a vo veľkej miere závisí od osobného nasadenia a vodcovských schopností sprostredkovateľov pre rozvoj sietí.

4. Vykonávanie mandátu riadiaceho výboru

4.1. Zriadenie a činnosť riadiaceho výboru

V článku 7 nariadenia o ISD sa zriaďuje riadiaci výbor siete ISD, ktorému predsedá Komisia. V období od júna 2019, keď bolo nariadenie o ISD prijaté, do decembra 2025 sa uskutočnilo dvanásť zasadnutí riadiaceho výboru, a to buď osobne, alebo online. Riadiaci

výbor prijal 4. októbra 2019 svoj rokovací poriadok v súlade s článkom 8 nariadenia o ISD.

Okrem plnenia jeho administratívnych úloh ako riadiaceho orgánu siete ISD sa od riadiaceho výboru, ktorý vo vzťahu ku komunite vyslaných imigračných styčných dôstojníkov uplatňuje prístup „Tím Európa“, očakáva, že bude poskytovať strategické usmernenia pre vykonávanie nariadenia o ISD, a tým aj pre uplatňovanie prístupu „Tím Európa“ v teréne.

Činnosti, ktoré patria do pôsobnosti riadiaceho výboru, napríklad identifikácia medzier vo vysielaní, posudzovanie možností vyslania ďalších imigračných styčných dôstojníkov a schvaľovanie *ad hoc* opatrení s miestnymi a regionálnymi sieťami ISD, si všetky od riadiaceho výboru vyžadujú, aby poskytoval strategický impulz. Riadiaci výbor sa však doteraz spoliehal takmer výlučne na usmernenia Komisie, zatiaľ čo ostatní členovia siete ISD ešte skutočne nevyužili celý potenciál riadiaceho výboru, napríklad na určenie prioritných tretích krajín pre spoločné vyslanie alebo na včasné navrhovanie projektov imigračných styčných dôstojníkov či operačných stretnutí.

V článku 7 nariadenia o ISD sa zároveň predseda riadiaceho výboru vyzýva, aby zabezpečil, že dohodnuté spoločné činnosti budú v súlade s príslušnými nástrojmi a štruktúrami EÚ a budú s nimi koordinované a že budú odrážať priority EÚ v oblasti migrácie. Hoci sú činnosti zahrnuté v dvojročnom pracovnom programe v súlade s prioritami EÚ, koordinácia s príslušnými pracovnými skupinami Rady bola doteraz obmedzená.

4.2. Vykonávanie dvojročného pracovného programu

V článku 8 nariadenia o ISD sa riadiaci výbor poveruje stanovením priorít a plánovaním činností v rámci dvojročného pracovného programu. Dvojročný pracovný program pre európsku sieť imigračných styčných dôstojníkov na roky 2021 – 2022 bol prijatý 7. decembra 2020 a stanovili sa v ňom tri priority: i) predchádzanie neoprávnenej migrácii a boj proti prevádzkačstvu; ii) podpora politiky EÚ v oblasti návratu a iii) podpora propagácie legálnych možností migrácie do EÚ. V rámci každej z týchto troch priorít bola stanovená séria činností ⁽³⁴⁾, ktoré sa majú vykonávať s finančnou podporou z Fondu pre vnútornú bezpečnosť – hranice a víza (2014 – 2020) ⁽³⁵⁾.

⁽³⁴⁾ V prípade priority 1: budovanie kapacít orgánov a ďalších zainteresovaných strán v tretích krajinách; poskytovanie pomoci konzulárnym orgánom v prípadoch falšovania dokladov súvisiacich so žiadosťami o víza; spolupráca so spoločnými operačnými partnerstvami a ďalšími projektmi zameranými na predchádzanie prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi a boj proti nim; spoloční letiskoví styční dôstojníci; zavedenie pilotného projektu týkajúceho sa pripojenia k aplikácii SIENA v tretích krajinách; podpora informovania o systéme ETIAS v tretích krajinách. V prípade priority 2: budovanie kapacít orgánov a ďalších zainteresovaných strán v tretích krajinách; podpora činností imigračných styčných dôstojníkov v oblasti návratu a readmisie v tretích krajinách. V prípade priority 3: budovanie kapacít orgánov a ďalších zainteresovaných strán v tretích krajinách; podpora legálnych možností migrácie do EÚ.

⁽³⁵⁾ Dvojročný pracovný program bol 30. júla 2021 zmenený s cieľom umožniť 1. financovanie projektov imigračných styčných dôstojníkov prostredníctvom Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI); 2. rozšírenie kritérií oprávnenosti pre prijímateľov priamych grantov; 3. aby všetky členské štáty mali možnosť uchádzať sa o priame granty na realizáciu projektov v rámci všetkých troch priorít pracovného programu; 4. objasniť, že finančné prostriedky sú k dispozícii aj na vykonávanie horizontálnych činností.

Na tomto základe môžu členovia siete ISD navrhnúť, že prevezmú vedúcu úlohu pri vykonávaní projektu. Od prijatia nariadenia o ISD bola podpora v celkovej výške približne 8,5 milióna EUR udelená celkovo na 10 projektov zameraných na tri priority stanovené v dvojročnom pracovnom programe. Iba štyri členské štáty – Francúzsko, Nemecko, Poľsko a Španielsko ⁽³⁶⁾ – prevzali vedúce postavenie pri vykonávaní projektu. Členovia siete ISD uviedli viacero dôvodov, prečo nevyužili dostupné finančné prostriedky, medzi ktoré patrili nedostatočné ľudské zdroje, najmä v oblasti riadenia projektov, nízke stropy financovania, prístup k iným zdrojom financovania EÚ a skutočnosť, že pred projektmi mala prednosť operačná činnosť.

Prijatý dvojročný pracovný program v znení následných zmien sa naďalej považuje za platný. Riadiaci výbor preto preniesol dvojročný pracovný program do nasledujúcich rokov. V čase prijatia tejto správy bol teda v platnosti pracovný program európskej siete imigračných styčných dôstojníkov na roky 2021 – 2022.

4.3. Posilňovanie kapacít siete ISD

V článku 8 sa uvádza, že riadiaci výbor musí podporovať a rozvíjať operačné spôsobilosti imigračných styčných dôstojníkov, a to aj vypracovaním doplnkových a nepovinných spoločných základných osnov, odbornej prípravy pred vyslaním a pokynov k dodržiavaniu základných práv pri ich činnostiach s osobitným dôrazom na zraniteľné osoby.

Hoci väčšina členov siete ISD podporila myšlienku vypracovania a ponúkania spoločných osnov odbornej prípravy imigračných styčných dôstojníkov, ktoré budú zamerané na otázky týkajúce sa EÚ, v praxi sa táto myšlienka zatiaľ nezrealizovala. Niekoľko členských štátov zdôraznilo, že spoločnými osnovami by sa zabezpečila jednotná vedomostná základňa, prehĺbilo by pochopenie priorít EÚ, prispelo by sa k zosúladeniu cieľov, posilnili by sa zavedené postupy komunikácie a výmeny informácií, názorov a najlepších postupov, čím by sa v rámci prístupu „Tím Európa“ zvýšila efektívnosť imigračných styčných dôstojníkov, ako sa to stanovuje v nariadení o ISD. Väčšina členov siete ISD sa domnievala, že spoločné osnovy by prispeli k väčšej jednotnosti pri uplatňovaní práva a politik EÚ tým, že by sa nimi zabezpečil jednotnejší výklad a uplatňovanie pravidiel, zabránilo sa odlišným prístupom a posilnila by sa spolupráca medzi členmi siete ISD.

V článku 8 sa takisto vyzýva na posilnenie kapacít siete ISD organizovaním spoločných seminárov, ktoré by sa týkali celého spektra úloh v oblasti riadenia migrácie. Od prijatia nariadenia o ISD sa pod záštitou siete ISD uskutočnilo jedno regionálne podujatie imigračných styčných dôstojníkov, a to regionálne stretnutie európskej siete imigračných styčných dôstojníkov zamerané na boj proti prevádzachtvu a na vykonávanie operačného partnerstva v boji proti prevádzachtvu so západným Balkánom, ktoré sa konalo v Tirane, v Albánsku, 28. – 29. marca 2023. Ďalším vysoko ceneným regionálnym podujatím imigračných styčných dôstojníkov – hoci nie je formálne organizované v rámci siete ISD – je výročné stretnutie imigračných styčných dôstojníkov v rámci Spoločenstva spravodajských služieb Afrika – Frontex (AFIC).

⁽³⁶⁾ Holandsko, Nórsko a Poľsko takisto podporili vykonávanie projektov ako sekundárni partneri.

Členovia siete ISD zdôraznili význam stretnutí imigračných styčných dôstojníkov. Sieť ISD je v prvom rade komunitou odborníkov z praxe. Existuje veľký záujem o organizovanie osobných stretnutí nielen na miestnej, ale aj na regionálnej úrovni, aby sa mohla stretávať širšia komunita vrátane styčných dôstojníkov z podobne zmýšľajúcich krajín.

5. Závery a ďalšie kroky

5.1. Závery

Dosiahol sa pokrok v plnení cieľov zameraných na posilnenie spolupráce a koordinácie medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi a na zabezpečenie toho, aby lepšie prispievali k fungovaniu európskej siete styčných úradníkov.

Miestne siete ISD sú vo všeobecnosti aktívne, účasť v nich je dobre etablovaná a sú uznávané pre svoju pridanú hodnotu, najmä pokiaľ ide o výmenu informácií. Členské štáty naďalej vysielajú imigračných styčných dôstojníkov, ktorí sa venujú predovšetkým úlohám súvisiacim s neoprávnenou migráciou a návratmi, hoci sa od nich čoraz častejšie vyžaduje, aby riešili aj úlohy v oblasti legálnej migrácie. V niekoľkých jurisdikciách sa imigrační styční dôstojníci aktívne zapájajú do miestnej schengenskej spolupráce a poskytujú konzulátom poradenstvo v oblasti rizikových profilov a odhaľovania podvodných žiadostí o víza. Členovia siete ISD vo všeobecnosti uznávajú úlohu imigračných styčných dôstojníkov z Komisie a z agentúr EÚ v oblasti vnútorných vecí, ako aj európskych styčných úradníkov pre návrat vyslaných členskými štátmi pri podporovaní pozitívnej dynamiky v miestnych a regionálnych sieťach. V dôsledku toho existuje medzi členmi siete ISD široká podpora pre vysielanie ďalších takýchto imigračných styčných dôstojníkov s cieľom posilniť dynamiku spolupráce v hostiteľských krajinách a prístup „Tím Európa“ v rámci siete ISD. Riadiaci výbor siete ISD bol ocenený za svoju pridanú hodnotu ako riadiaci orgán, a to najmä vďaka svojmu dvojročnému pracovnému programu a opatreniam zameraným na priority.

Plné využitie potenciálu siete ISD vrátane umožnenia, aby komplexne prispievala k prístupu zameranému na celú trasu, je však stále spojené s viacerými výzvami.

Hoci vysielanie imigračných styčných dôstojníkov Europolom, Frontexom a Komisiou, ako aj vysielanie európskych styčných úradníkov pre návrat členskými štátmi prispieva k posilňovaniu prístupu „Tím Európa“ v rámci siete ISD, členské štáty stále vo veľkej miere rozhodujú o tom, či vyslať imigračného styčného dôstojníka, a posudzujú to na základe národných strategických a operačných záujmov, t. j. bez zohľadnenia prístupu „Tím Európa“. Okrem toho nezrovnalosti v prístupe členov siete ISD k rozsiahlym informačným systémom EÚ poukazujú na ďalšiu fragmentáciu.

Na operačnej úrovni sa interakcie medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi vo veľkej miere obmedzujú na osobné stretnutia a komunikáciu prostredníctvom aplikácií na zasielanie správ, keďže chýbajú používateľsky ústretové mechanizmy alebo nástroje na výmenu informácií v rámci miestnych, regionálnych a širších komunít imigračných styčných dôstojníkov. Koordinácia medzi miestnymi sieťami ISD a miestnou schengenskou spoluprácou často vyplývala skôr z iniciatívy jednotlivých imigračných styčných dôstojníkov než z kultúry štruktúrovanej spolupráce medzi sprostredkovateľom

pre rozvoj miestnej siete ISD a korešpondentom pre miestnu schengenskú spoluprácu v delegácii EÚ.

V prípadoch, keď Komisia ani agentúry EÚ v oblasti vnútorných vecí nevyslali žiadnych imigračných styčných dôstojníkov, sa javí, že činnosť miestnych a regionálnych sietí často závisí od individuálneho vedenia imigračných styčných dôstojníkov členských štátov. V dôsledku toho takmer všetci členovia siete ISD zastávajú názor, že zvýšenie počtu európskych styčných úradníkov pre migráciu a styčných dôstojníkov agentúry Frontex vyslaných do tretích krajín by prinieslo značné výhody vzhľadom na vedúcu úlohu, ktorú zohrávajú pri uľahčovaní rozvoja miestnych a regionálnych sietí ISD. Členovia siete ISD takisto zdôraznili, že vysielanie imigračných styčných dôstojníkov Komisiou a agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí môže vďaka lepšej koordinácii prispieť k zvýšeniu operačnej efektívnosti a zlepšeniu spolupráce ⁽³⁷⁾.

Okrem každodennej výmeny informácií medzi imigračnými styčnými dôstojníkmi na miestnej úrovni sa výmena informácií uskutočňuje prevažne prostredníctvom vnútroštátnych kanálov, keďže neexistuje vhodný štruktúrovaný mechanizmus na tento účel. Technické a koncepcné problémy s platformou na výmenu informácií EMN-IES, ale aj obmedzenia zo strany orgánov členských štátov bránia širšej výmene informácií. Okrem toho skutočnosť, že k aplikácii SIENA je pripojený veľmi obmedzený počet imigračných styčných dôstojníkov, brzdila výmenu informácií s Europolom, zatiaľ čo chýbajúci vhodný kanál a právny rámec na výmenu informácií týkajúcich sa situačnej informovanosti s agentúrou Frontex obmedzil schopnosť imigračných styčných dôstojníkov zdieľať údaje s agentúrou Frontex, a tým pomáhať EÚ pri vytváraní prehľadu o situácii pred hranicami. Keďže sa regionálne podujatia imigračných styčných dôstojníkov konajú len zriedka, bráni to širšiemu toku informácií, čo obmedzuje schopnosť siete ISD prispievať k vytvoreniu komplexného situačného prehľadu týkajúceho sa tretích krajín.

Na inštitucionálnej úrovni bol v súvislosti s niektorými úlohami riadiaceho výboru, ako sa uvádzajú v nariadení o ISD, ktoré prispievajú k podporovaniu prístupu „Tím Európa“, dosiahnutý len obmedzený pokrok, resp. v niektorých prípadoch žiadny. Medzi tieto úlohy patrí organizovanie regionálnych podujatí imigračných styčných dôstojníkov a vypracovanie spoločných učebných osnov pre imigračných styčných dôstojníkov. Nedostatočná angažovanosť členov siete ISD a nedostatočné prepojenie s inými fórami EÚ bránia riadiacemu výboru v tom, aby naplno využil svoj potenciál ako strategický subjekt, v dôsledku čoho sa nepodarilo do siete ISD preniesť skutočný prístup „Tím Európa“ a účinne zaviesť pri riadení migrácie v EÚ prístup zameraný na celú trasu.

V prípadoch, keď sa v rámci siete ISD uplatňoval prístup „Tím Európa“, bol tento prístup do veľkej miery podporovaný imigračnými styčnými dôstojníkmi vyslanými Komisiou a agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí do miestnych sietí ISD alebo samotnou Komisiou v jej funkcii predsedu riadiaceho výboru siete ISD. Dôraznejší prístup „Tím

⁽³⁷⁾ Túto skutočnosť potvrdzuje aj Europol, ktorý považuje správy európskych styčných úradníkov pre migráciu za cenný zdroj informácií pre svoje Európske centrum boja proti prevádzkačstvu (ECAMS), ktoré slúžia ako podklad pre jeho strategické posúdenia a zároveň pomáhajú identifikovať medzery v spravodajských informáciách a zlepšovať situačnú informovanosť, čo vedie ku komplexnejšiemu pochopeniu prevádzkačstva a iných foriem závažnej organizovanej trestnej činnosti, ktoré ho uľahčujú alebo s ním súvisia.

Európa“ a väčšie zapojenie riadiaceho výboru sú kľúčové pre plné využitie potenciálu nariadenia o ISD v praxi a pre posilnenie postavenia siete ISD tak, aby sa stala kľúčovým nástrojom pri realizácii Globálnej aliancie na boj proti prevádzачstvu.

5.2. Ďalšie kroky

Situácia v oblasti migračnej politiky sa od prijatia nariadenia o ISD v roku 2019 výrazne zmenila. Migrácia je pre EÚ politickou prioritou, ktorá súvisí okrem iného aj s vnútornou bezpečnosťou a hospodárskou konkurencieschopnosťou. Existuje jasný dopyt po tom, aby imigrační styční dôstojníci zohrávali výraznejšiu úlohu pri podpore riadenia migrácie v EÚ, aby bola migračná diplomacia koordinovanejšia a asertívnejšia a aby sa v praxi naplno využil potenciál prístupu „Tím Európy“ s cieľom uplatňovať Pakt o migrácii a azyle a jeho komplexný prístup k riadeniu migrácie v partnerstve s tretími krajinami. Medzi kľúčové iniciatívy v tejto oblasti patrí Globálna aliancia na boj proti prevádzачstvu, v rámci ktorej bude významnejšiu úlohu zohrávať Europol, okruh talentov EÚ a európske kancelárie pre legálne možnosti migrácie zamerané na podporu mobility talentov a zintenzívnenie návratov a readmisie, stratégia v oblasti riadenia azylu a migrácie a vízová stratégia EÚ.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sú potrebné nasledujúce kroky, aby bolo možné dosiahnuť pokrok pri vykonávaní nariadenia o ISD v tomto meniacom sa politickom prostredí v snahe zvýšiť operačný vplyv nielen siete ISD – na podporu riadenia migrácie v EÚ –, ale aj Globálnej aliancie na boj proti prevádzачstvu:

prístup zameraný na celú trasu

1. rozšíriť pôsobnosť imigračných styčných dôstojníkov vysielaných Komisiou a agentúrami EÚ v oblasti vnútorných vecí do kľúčových krajín na migračných trasách, a to okrem iného využitím riadiaceho výboru siete ISD na identifikovanie medzier vo vysielaní, podporou a finančnou pomocou pri spoločnom vysielaní, ako aj zvýšením financovania na vysielanie európskych styčných úradníkov pre migráciu;
2. posilniť angažovanosť imigračných styčných dôstojníkov v celom spektre úloh súvisiacich s migráciou uvedených v nariadení o ISD vrátane boja proti prevádzачstvu a obchodovaniu s ľuďmi, podpory návratu, readmisie a reintegrácie, ako aj zjednodušenia postupov legálnej migrácie (napr. prostredníctvom miestnej schengenskej spolupráce) a zabezpečenia účinného prístupu k medzinárodnej ochrane;
3. podporovať operačné stretnutia imigračných styčných dôstojníkov zamerané na prioritné migračné trasy a tretie krajiny s cieľom posilniť výmenu informácií, zlepšiť pochopenie dynamiky migrácie a spôsobov fungovania sietí prevádzачčov a vypracovať ciele protipatrenia;

výmena informácií a budovanie vedomostí

4. podporovať členské štáty a pomáhať im pri pripájaní imigračných styčných dôstojníkov k aplikácii SIENA s cieľom zlepšiť výmenu informácií a tým podporiť vykonávanie nariadenia (EÚ) 2025/2611;

5. podporovať neustálu koordináciu a výmenu informácií medzi styčnými dôstojníkmi, delegáciami EÚ a misiami SBOP v teréne (najmä ak majú tieto misie mandát v oblasti príst'ahovateľstva);
6. pracovať na tom, aby komunita imigračných styčných dôstojníkov mala k dispozícii používateľsky ústretové nástroje na zdieľanie informácií s cieľom zlepšiť operačnú spoluprácu a výmenu údajov;
7. podporovať imigračných styčných dôstojníkov, aby na účely migrácie prispievali k činnostiam v oblasti včasného varovania v rámci projektu v oblasti situačnej informovanosti, včasného varovania a prognózovania (SAEWF)⁽³⁸⁾ s cieľom podporiť plánovanie a operačné opatrenia EÚ a členských štátov v oblasti riadenia migrácie;
8. vypracovať spoločné základné učebné osnovy pre imigračných styčných dôstojníkov v spolupráci s riadiacim výborom siete ISD s cieľom štandardizovať vedomosti o nariadení o ISD, kľúčových oblastiach politiky EÚ v oblasti riadenia migrácie a migračnej diplomacii EÚ v rámci celej komunity siete ISD;

riadiaci výbor siete ISD

9. zlepšiť koordináciu medzi predsedom riadiaceho výboru a predsedníctvom Rady s cieľom zosúladiť iniciatívy siete ISD s príslušnými pracovnými skupinami Rady [napr. pracovnou skupinou pre vonkajšie aspekty azylu a migrácie (EMWP), operačným koordinačným mechanizmom pre vonkajší rozmer migrácie (MOCADDEM) atď.];
10. bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia nariadenia, nabádať členské štáty, ktoré predsedajú Rade, aby zohrávali aktívnu úlohu v riadiacom výbore siete ISD, a to v úzkej koordinácii s Komisiou a pod jej vedením;
11. vypracovať nový dvojročný pracovný program siete ISD, ktorý bude zahŕňať uvedené nasledujúce kroky a bude slúžiť ako usmernenie pre budúce operačné priority.

⁽³⁸⁾ Projekt v oblasti situačnej informovanosti, včasného varovania a prognózovania (SAEWF), ktorý realizuje Európska komisia, je novou iniciatívou, ktorá dopĺňa mechanizmus EÚ pre pripravenosť a riadenie kríz v oblasti migrácie („konceptia pripravenosti a krízového riadenia v oblasti migrácie“). V rámci tohto projektu sa pri rozvoji činností v oblasti včasného varovania v súvislosti s migráciou už využili príspevky európskych styčných úradníkov pre migráciu v rámci pilotného projektu zameraného na sledovanie budúcich trendov.